

HATANPÄÄN SAIRAALAN AK PÄIVÄKODIN LEIKKIPIIHA JA LIIKENNEJÄRJESTELYT

Raporttiluonnos 11.3.2019

RAMBOLL

Bright ideas. Sustainable change.

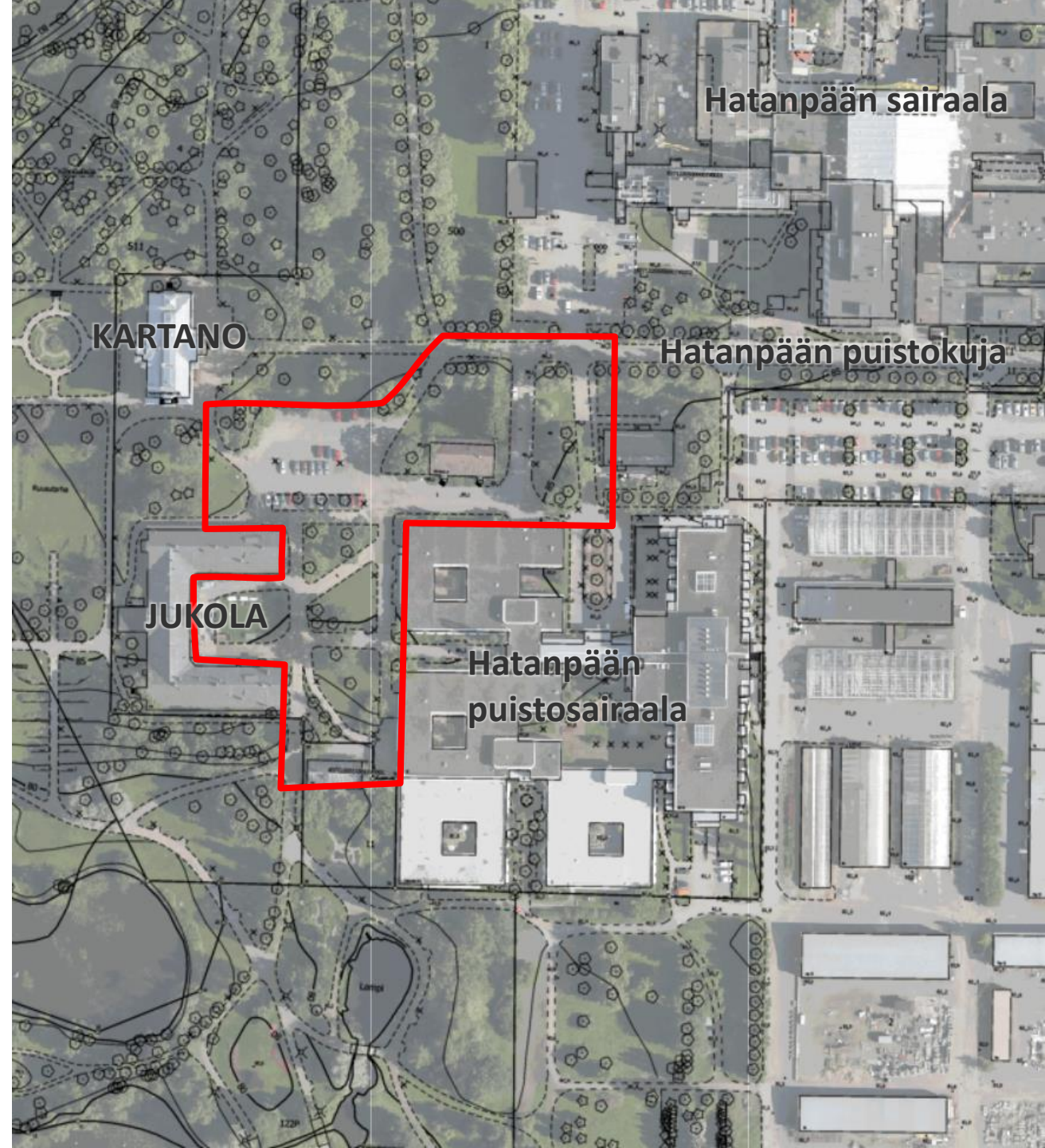
TAUSTA

Tampereen kaupunki selvittää päiväkodin sijoittamista Hatanpääle Jukola-rakennukseen valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Tässä selvityksessä on tarkasteltu päiväkodin toteuttamisen liikenteellisiä edellytyksiä ja vaikutuksia puistoalueeseen sekä kulttuurihistorialliseen ympäristöön. Lisäksi on selvitetty leikkipihan alustavaa mitoitus.

Selvitys on laadittu Hatanpään sairaalan, kartanoalueen ja arboretumin asemakaavaa (kaava nro 8578) varten.

Selvityksen on laatinut Ramboll Finland Oy, jossa työstä ovat vastanneet Leena Manelius, Tiina Sainio, Kaisa Rantee ja Raija Sipilä.

PYÖRÄILY JA JALANKULKU

Suunnitellulle päiväkodille, Hatanpään puistoon sekä arboretumiin on hyvät yhteydet kävelen ja pyöräillen. Pyhjärven rannassa kulkee hitaammalle pyöräilylle ja kävelijöille tarkoitettu lähireitti. Hatanpään puistokujan ja Hatanpäänkadun varressa kulkee jalankulku- ja pyörätiet. Hatanpäänkadun jatkeena olevaa reittiä kehitetään jatkossa pääreittinä.

Hatanpään puistokujan aluereitti jatkuu tulevaisuudessa lähireittinä tulevalle Gauffininkadulle saakka. Pyöräväylän tyyppi Hatanpään puistokujalla tarkentuu jatkosuunnittelussa.

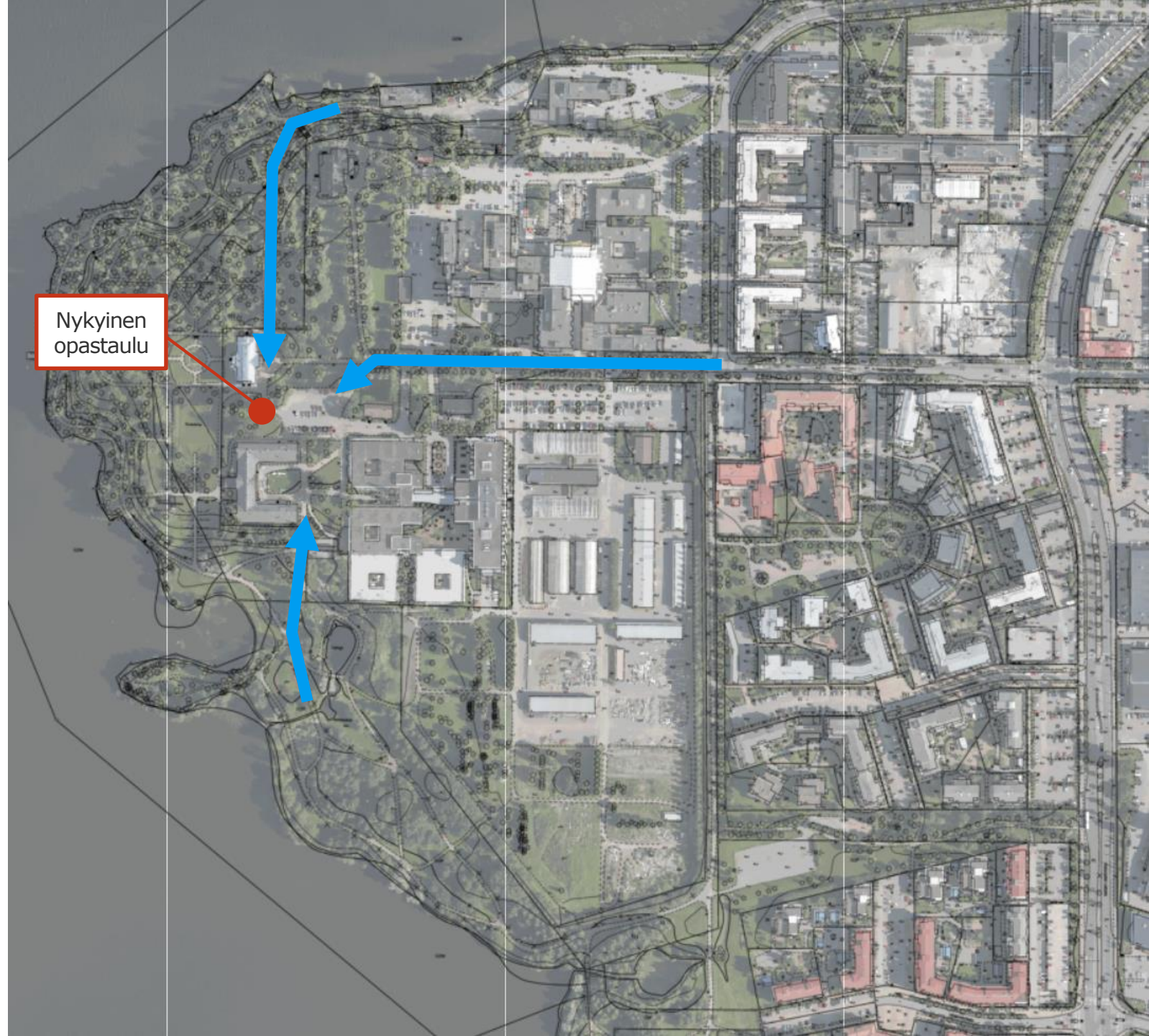
Lähin bussipysäkki sijaitsee Hatanpäänkadulla.

-
- Seudullinen pääreitti
 - Pääreitti
 - Aluereitti
 - Lähireitti

JALANKULUN JA PYÖRÄILYN SAAPUMISSUUNNAT

Suunnittelualueelle saavutaan kolmesta suunnasta jalan tai pyöräillen: Hatanpään puistokujan kautta idästä tai rannassa kulkevan puistoväylän kautta etelästä tai pohjoisesta.

Puiston opastetaulu sijaitsee nykyisin Kartano- ja Jukola-rakennuksen välissä.

HUOLTOAJO

Tarkastelualueella liikkuu päivittäin Hatanpään puistosairaalan huoltoajoa sekä satunnaisemmin Kartanon, Huvilan, kahvilarakennuksen ja puiston huoltoajoa. Tuleva päiväkodin huolto on suunniteltu sijoitettavan Jukola-rakennuksen pohjoisseinämälle.

Kuva: K-siiven lastaussilta

Sairaala

- A** K-siiven lastaussilta: postikuljetukset päivittäin umpikorisella isommalla kuorma-automalla, jossa perälautanosturi
- B** Pyykkikuljetukset
- C** Pääovi puistosairaalan aulaan, lääketoimitukset

Puisto

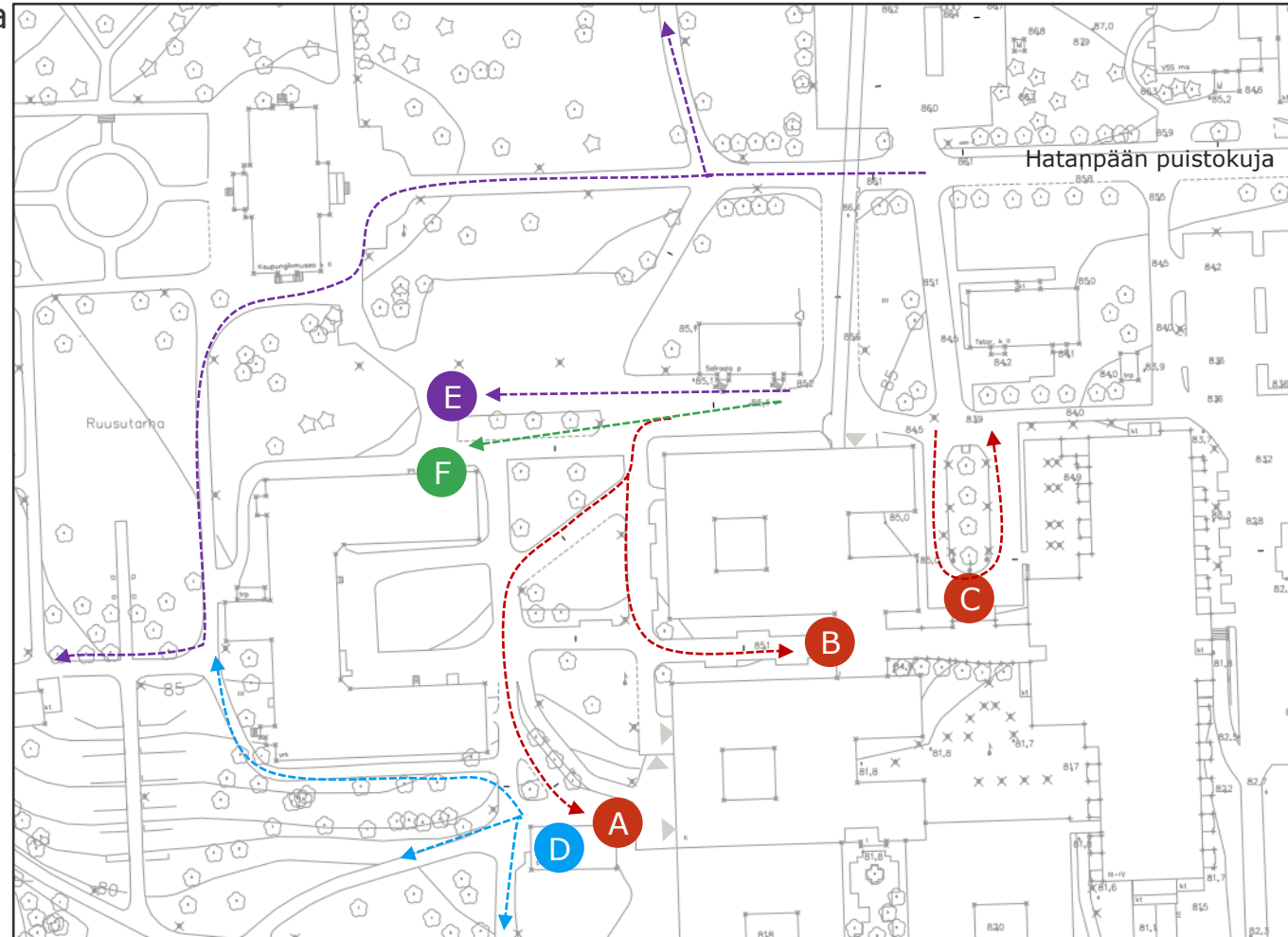
- D** Puiston pienkaluston säilytystilat

Kartanoalueen rakennukset

- E** Jätepiste

Päiväkoti

- F** Suunniteltu päiväkodin huoltopiste

PYSÄKÖINTIPAIKAT

Suunnitellulle päiväkodille tarvitaan Tampereen kaupungin pysäköintipolitiikan mukaisesti kaksi autopaikkaa ryhmää kohden eli **yhteensä 12 paikkaa**. Lisäksi tarvitaan kaksi henkilökunnan paikkaa, jotka voivat sijoittua kauemmaksi.

Kartanolle on sovittu varattavan yhteensä **10 autopaikkaa**.

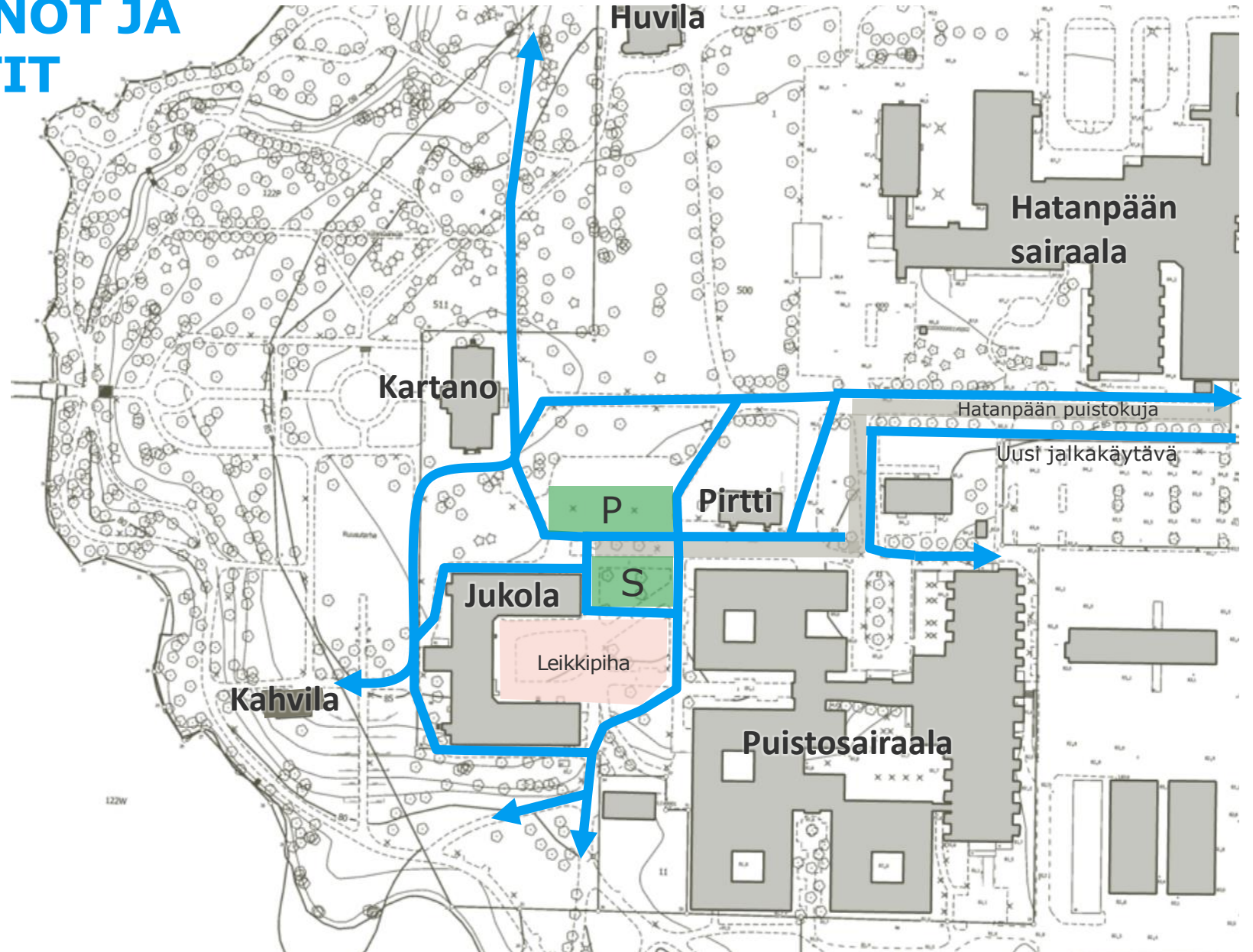
Puistossa kävijöille varataan lisäksi lyhytaikaista pysäköintiä ja invapysäköintiä.

Pitkäkestoisempi pysäköinti ohjataan tuleviin pysäköintilaitoksiin.

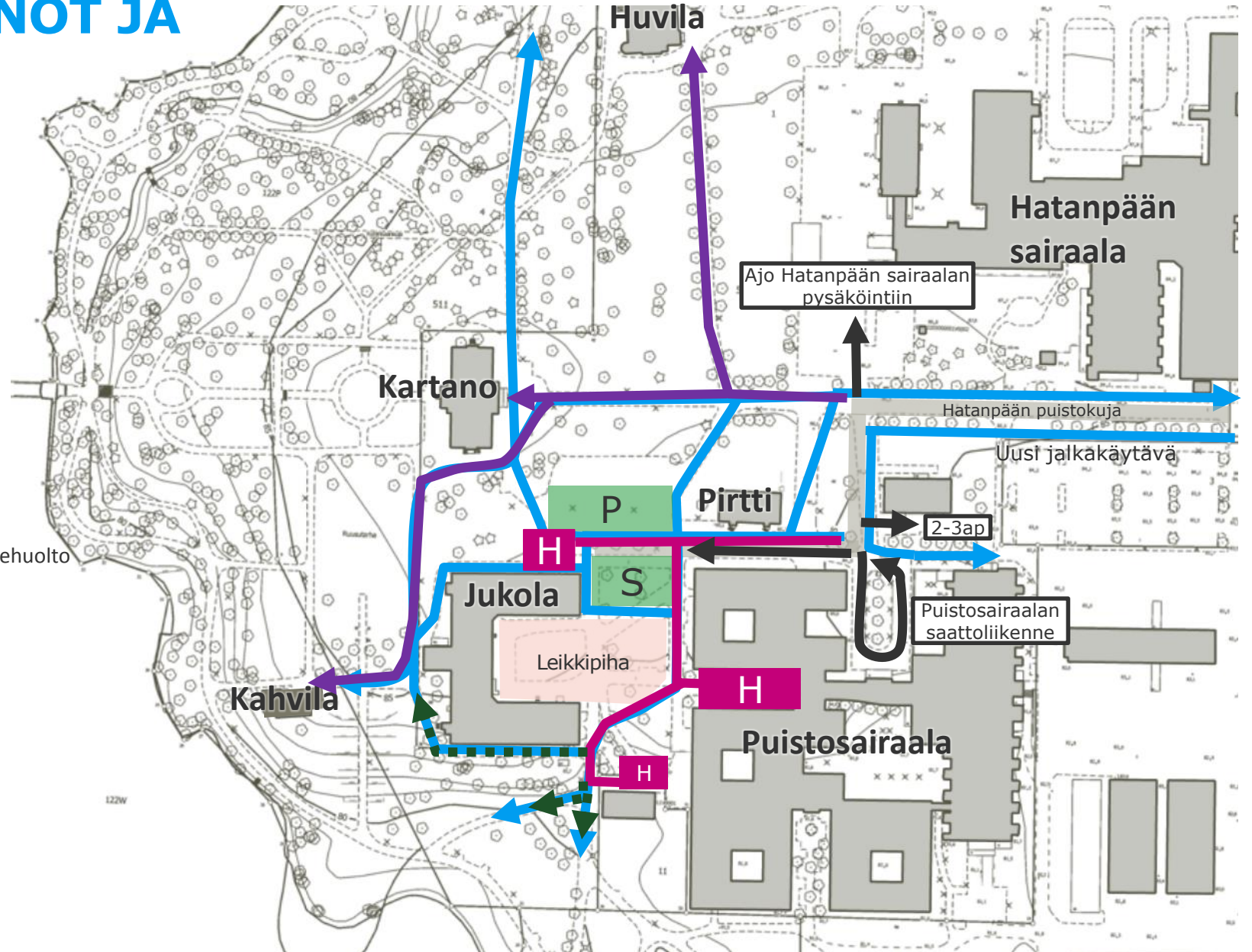
TULEVAT TOIMINNOT JA JALANKULKUREITIT

- Jalankulku
- Pysäköinti
- Saattopysäköinti
- Leikkihiha

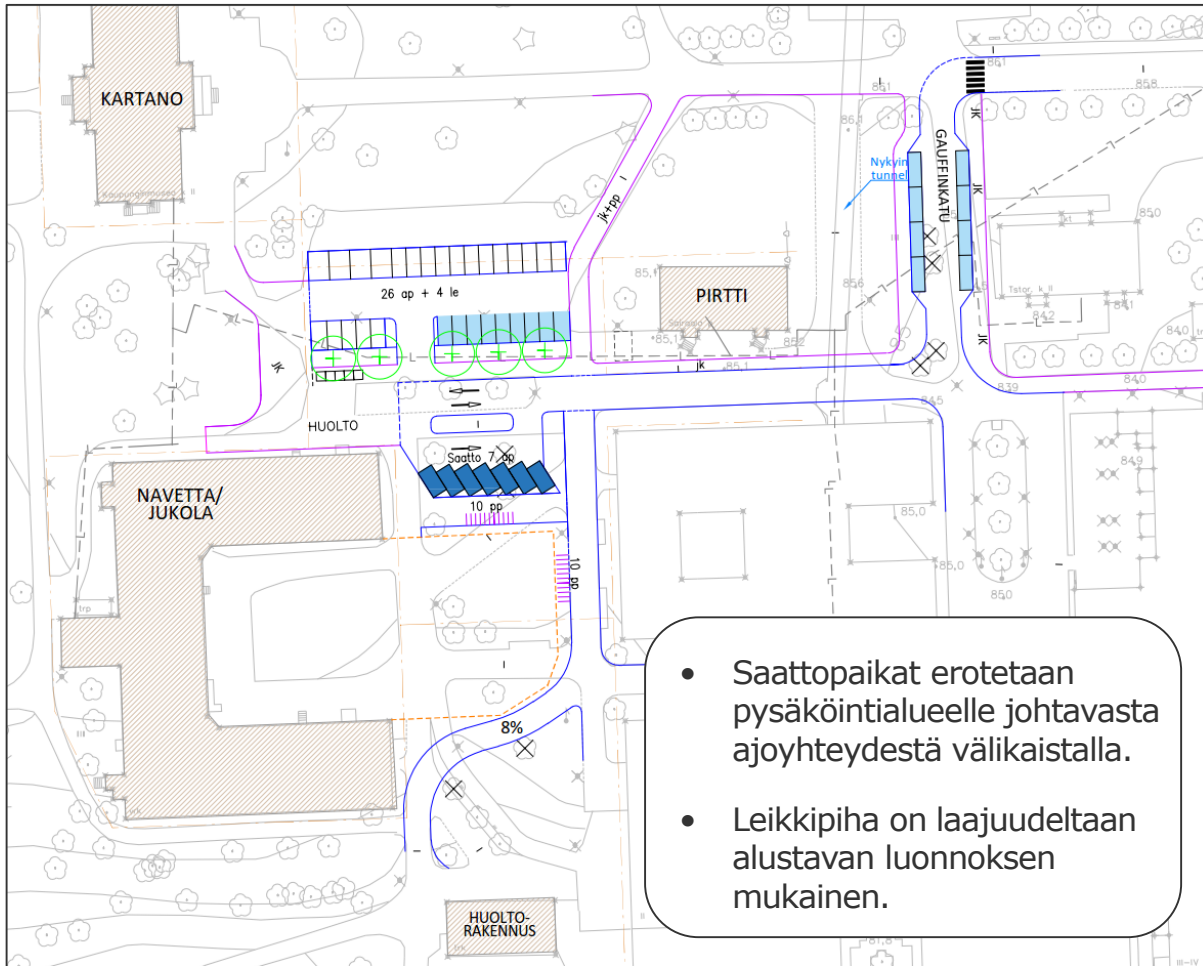
TULEVAT TOIMINNOT JA AJOYHTEYDET

- ← Jalankulku
- ← Ajoyhteys
- Huoltoreitti, sairaala, päiväkoti, kartanon jätehuolto
- ← Kahvilan ja muiden rakennusten huoltoajo
- ← Puiston huoltoreitti
- P Pysäköinti
- S Saattopysäköinti
- Leikkihiha

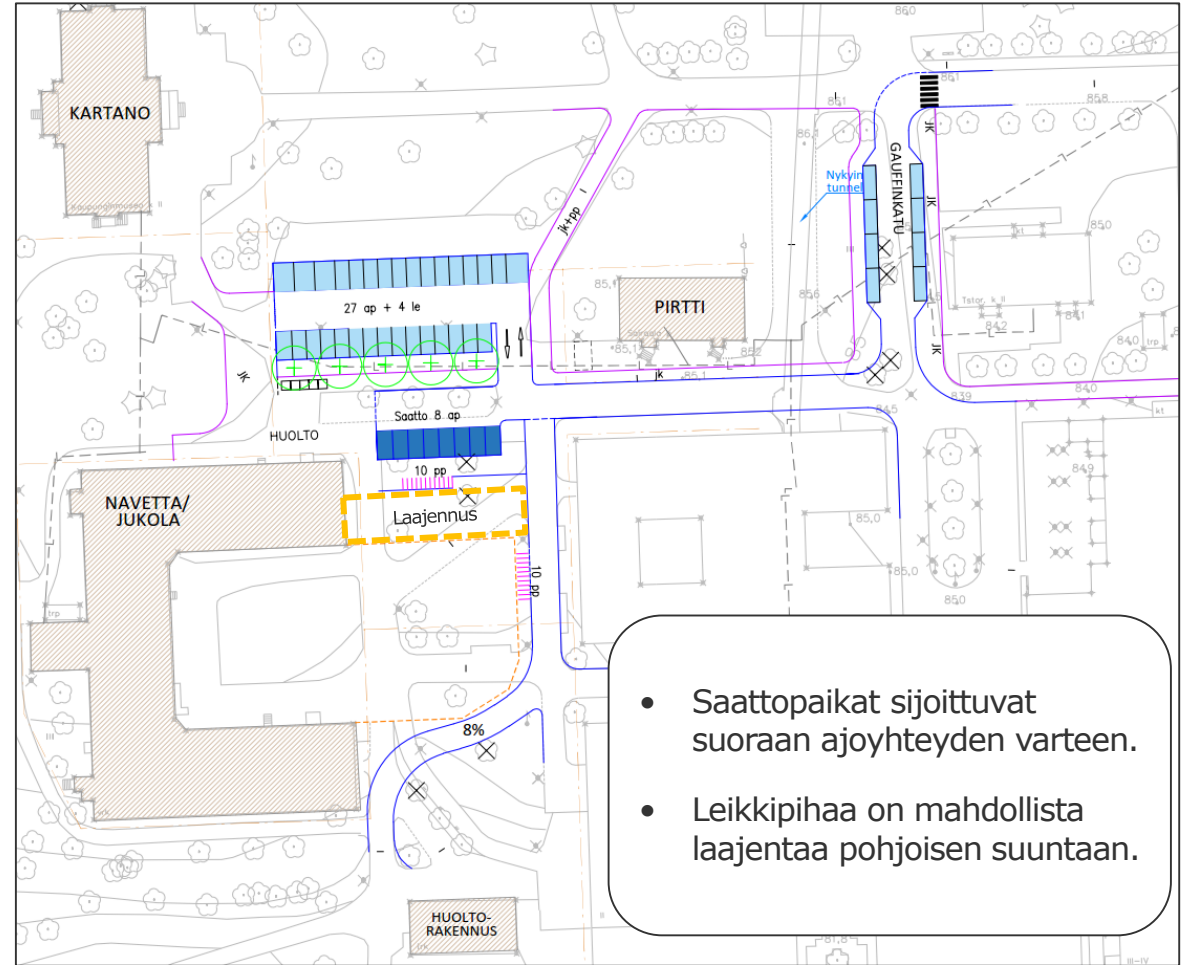

TUTKITUT VAIHTOEHDOT

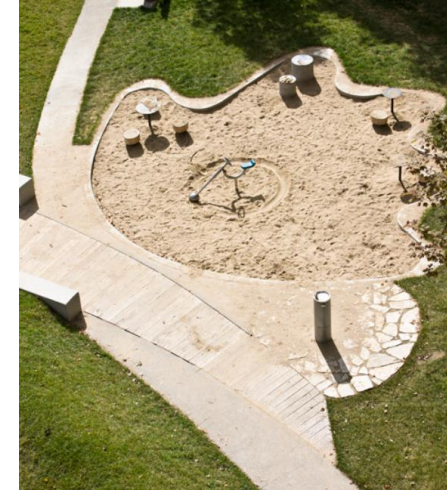
VE 1

VE 2

LEIKKIPIHA-ALUEEN MITOITUKSESTA JA IDEOITA TUNNELMASTA

RT-96-11003 Päiväkotien suunnittelu:

Lasten käytössä olevan piha-alueen mitoitusperusteena tavoitteena voi pitää 20 m²/tilapaikka. Tiiviisti rakennetuissa ympäristöissä voidaan tilamitoituksessa tinkiä. Tällöin on kuitenkin läheiseltä puistoalueelta osoitettava päiväkodin käyttöön alue, jonne on pyrittävä saamaan suora ja turvallinen kulkuyhteys. Puistoalueella sijaitseva päiväkodin käytössä oleva alue erotetaan selvästi päiväkodin käyttöön kuuluvaksi ja aidataan sekä varustetaan tarpeellisin leikki- ja pihakalustein. Tällöinkin päiväkodin tontilla omaa piha-aluetta tulee olla vähintään 5 m²/lapsi.

Yleisiä tavoitteita ulkotiloille ovat:

- turvallinen, helposti valvottava
- monipuoliseen leikkiin ja liikuntaan innostava
- luonnonlähtökohdat huomioon ottava
- auringon, varjoisuuden sekä ympäristön meluolosuhteet huomioiva
- kasvillisuudeltaan, materiaaleiltaan ja maastonmuodoiltaan monipuolinen
- eri-ikäisten lasten tarpeet huomioon ottava
- huollettavuus, helppohoitoisuus ja kestävyys
- mahdollisuus esteettömään liikkumiseen
- kestävän kehityksen tavoitteet
- piha-alueen käyttö päiväkodin palveluajan ulkopuolella.

- 6 päiväkotiryhmää
- 120 (144) lasta

pihaa/m² (RT -ohjeen mukaan):
20*120=2400 m²
5*120=600 m²

Tampereen kaupungin
suositus 15 m² / lapsi

Pihan
minimikoko
1800 m²

Leikkipihan arvioitu, mahdollinen ala (m²)
laajuus vaihtelee liikenneratkaisujen mukaan:

Piha VE1 n. 2000 m²
Piha VE2 n. 2100 m²

SUUNNITELMA

PÄIVÄKODIN PIHAN PIHAKAAVIO JA LIIKENNEJÄRJESTELYT

MITOITUSTUTKIELMA JA PIHAKAAVIO TOIMINTOJEN SJOITTAMISMAHDOLLISUUKSISTA

- Sisäpihan arvokkaimmalla alueella on rakennusten seinustoja kiertävät kivetyt kulkureitit sekä avointa nurmitilaa leikeille ja peleille. Rakennusten suojaamalle sisäpihalle sopii myös viljelylaatikoita ja pieniä leikkivälineitä ja esim. hiekkaleikit.
- Laajin leikkivälineiden alue sijoittuu pihan takaosaan. Alueelle mahtuu esim. keinut ja monitoimiväline. Säilytettävien tammien katveeseen voidaan sijoittaa pieniä välineitä, jotka eivät edellytä turva-alustan rakentamista (ja maanmuokkausta).
- Huolto- ja pelustusreitit ja kaarevat pihapolut.
- Puustoa on mahdollista säilyttää piha-alueella.

PÄIVÄKODIN PIHAN PIHAKAAVIO JA LIIKENNEJÄRJESTELYT

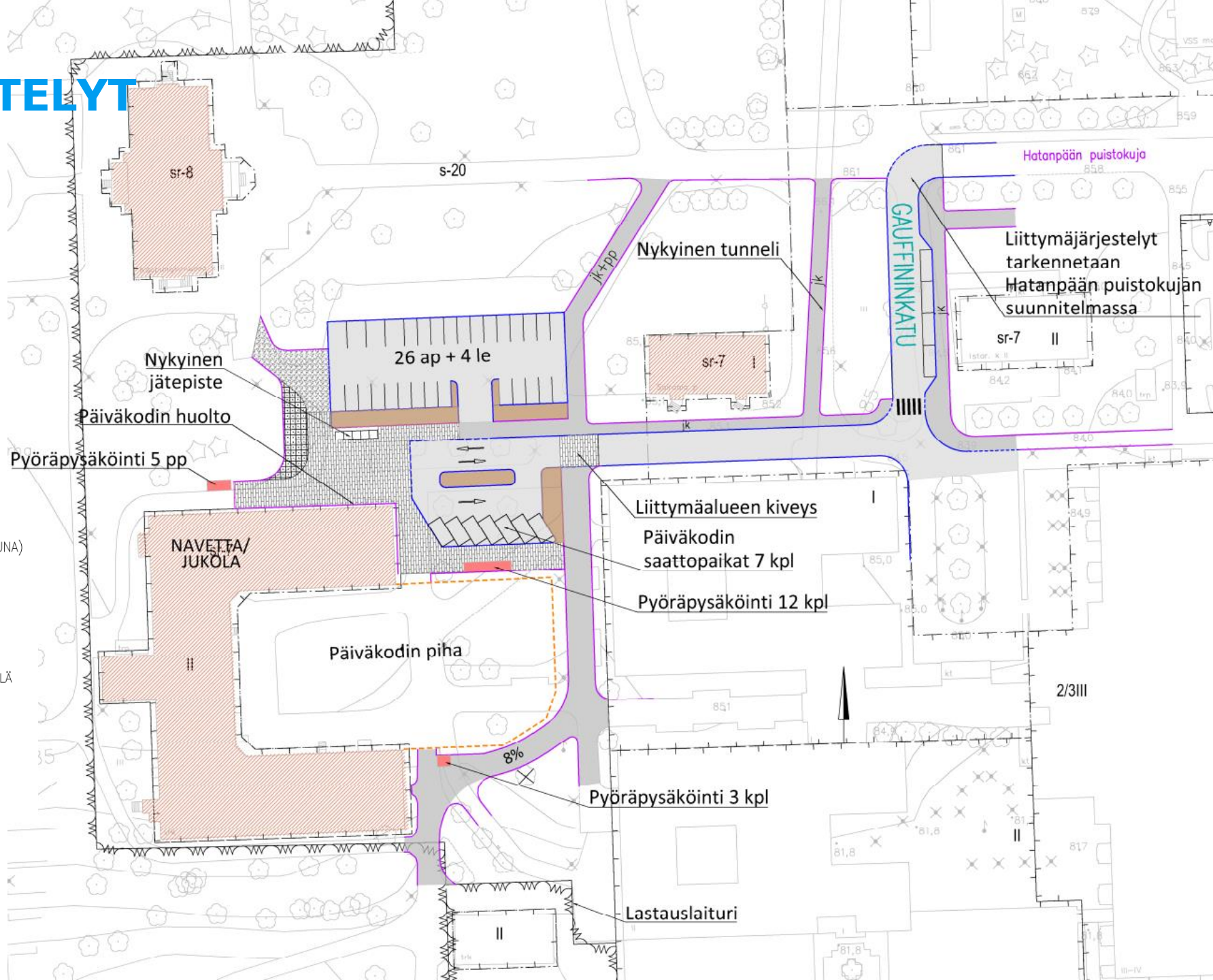
PYSÄKÖINTI JA LIIKENNE

- Ajoneuvoliikenne ohjataan paikoitus- ja saattoalueelle asfalttipinnoitteella. Kivetyt alueet merkitsevät huollon, kartano- ja päiväkodin piha-alueelle (jalan) saapumisen alueita.
 - Pyöräpysäköintupaikkoja on sijoitettu käyntiporttien vierelle ja henkilökunnalle rakennuksen pohjoispuolelle.
 - Kivituhkapinnoite on kartanoalueen puisto- ja puutarhakäytävälle tyypillinen, perinteinen ja niiden arvoon sopiva pinnoite -> liikennöitävät alueet ja kartanopuistosta erilliset alueet esitetään kivettäväksi ja asfaltoivaksi.
- > Kivituhkapinnoite alkaa huolto- ja pysäköintialueen reunalta ja johdattaa kohti kartanoalueen info-taulua.

LIIKENNEJÄRJESTELYT

- REUNAKIVI, KORKEA / MADALLETTU
- KEVYEN LIIKENTEN VÄYLÄN REUNALINJA (PÄÄLLYSTEEN REUNA)
- ASFALTIIPÄÄLLYSTEINEN AJORATA
- ASFALTIIPÄÄLLYSTEINEN KEVYEN LIIKENTEN VÄYLÄ
- KIVITUIIKAPÄÄLLYSTEINEN AJOYHITEYS/KEVYEN LIIKENTEN VÄYLÄ
- BETONIKIVEYS
- RUOHOKIVEYS
- VIHER- / EROTUSKAISTA

VAIKUTUKSET

VAIKUTUKSET PUISTOON SAAPUMISEEN SEKÄ JALANKULKU- JA PYÖRÄILYREITTEIHIN

Puistoon saapuminen Hatanpään puistokujan suunnasta selkeytyy. Jalan tai pyöräillen liikkujat ohjataan saapumaan Hatanpään puistokujan jatkeena olevaa, kartanolle johtavaa puukujannetta pitkin. Viitoituksella voidaan helpottaa vierailijoiden reitinvalintaa kohdassa, jossa reitti haarautuu.

Puistoalueen yhdeksi pääreiteistä muodostuu osittain uudelleen linjattu reitti Jukola-rakennuksen ja leikkipihan itäpuolelle. Reitti risteää pysäköintialueelle johtavan ajo- ja huoltoreitin kanssa, mutta turvallisuutta voidaan parantaa esimerkiksi korostamalla sitä pintamateriaaleilla. Nykyinen Jukola-rakennuksen vierellä kulkeva käytävä katkeaa leikkipihan vuoksi.

Uuden Gauffininkadun molemmilla puolilla on myös jalankulkuyhteydet, joita pitkin pääsee myös puistoalueelle.

Puistossa vierailevat autoilijat ohjataan Hatanpään puistokujalta pysäköintilaitokseen jo aiemmin. Saattoliikenne ja muut lyhytaikaiset vierailijat voivat käyttää Jukolan vieressä oleva pysäköintialuetta, jonne saavutaan Gauffininkadun kautta.

VAIKUTUKSET HUOLTOREITTEIHIN

KA 10 M, R=10

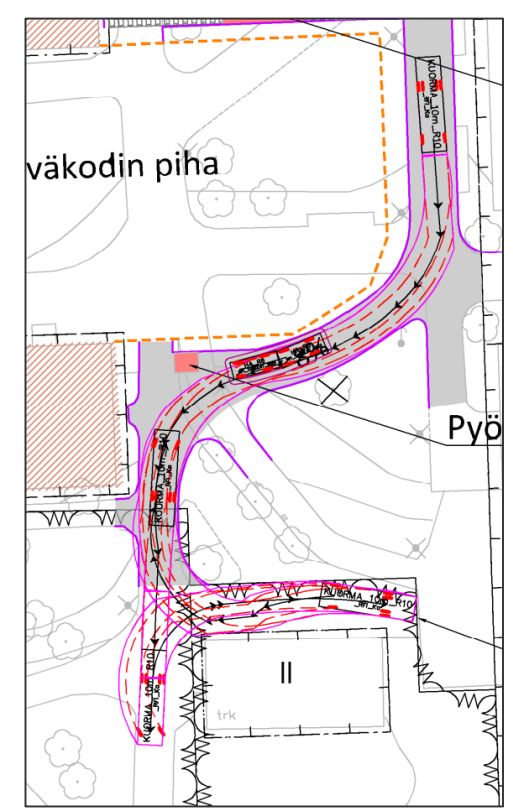
Hatanpään puistosairaalan huoltoreitit: Postikuljetusten käyttämä reitti johtaa puistokäytävää pitkin leikkipihan ohi K-siiven lastauslaiturille. Reitin pituuskaltevuus on jyrkimmillään 8 prosenttia, mikä on samaa suuruusluokkaa nykyisen reitin kanssa. Huoltoreitin toteuttaminen edellyttää muutoksia nykyiseen tukimuuriin. Pyykkihullon reitti säilyy ennallaan.

Jalankulkijat ja pyöräilijät kulkevat huoltoajon kanssa samalla väylällä, mutta tilanne ei sen suhteen muutu nykyisestä. Huoltoajoa tapahtuu kuitenkin vain kerran päivässä.

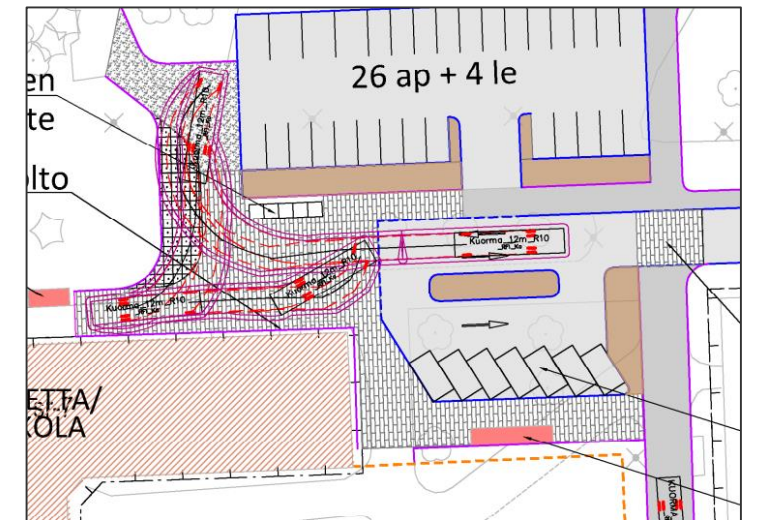
Päiväkodin huolto ja kartanon jätepieste sijoittuvat Jukola-rakennuksen pohjoislaidalle alueelle, jolla kuljetaan myös jalan ja pyöräillen, mikä ei ole liikenneturvallisuuden kannalta paras ratkaisu.

Suurin osa päiväkodin saattopaikoista sijoittuu erilliselle pysäköintialueelle, jolta päiväkodille kulkeva reitti ei risteä huoltoajon kanssa. Osa paikoista on kuitenkin jouduttu sijoittamaan suuremmalle pysäköintialueelle ja jalankulkureitti pysäköintialueelta päiväkodille risteää huoltoajon kanssa.

Kahvilan, Kartanon ja Huvilan sekä puiston huoltoreitit säilyvät nykyisellään.

KA 12 M, R=10

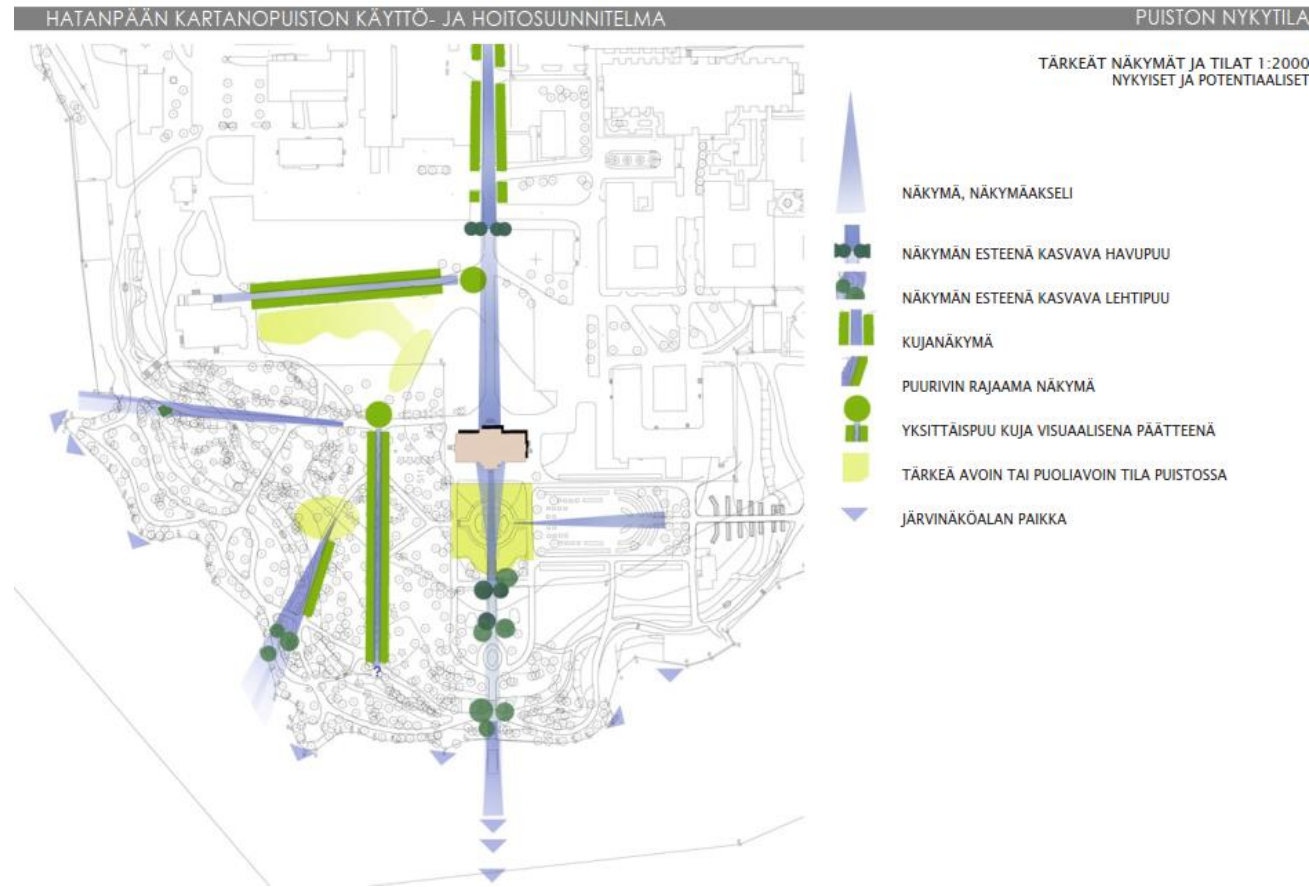
MAISEMAN JA RAKENNETUN KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT

PÄÄRAKENNUS JA PUUKUJANNE

- Hatanpään kartano Hatanpään niemen kärjessä pitkän itä-länsisuuntaisen puukujanneakselin päätteenä.
- Puukujanteet ovat Hatanpään alueen erityispiirre ja arvokas jäännös kartanoajoilta.
- Kujanteiden puusto on arvokasta eheänä kokonaisuutena. Hatanpään kartanolle johtava koivukujanne näkyy jo 1700-luvun kartoissa. Se on viljelysmaiden keskellä näkynyt kauas ja ollut merkki vauraudesta ja pitkästä puutarhaperinteestä. Kujanne on tärkein ja hierarkkisesti merkittävin elementti, vaikka sijoittuukin nykyisin kaupunkirakenteen sisälle.

MAISEMAN JA RAKENNETUN KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT

PÄÄRAKENNUKSEN KUNNIAPIIHA

- 1900-luvun alussa piha edusti klassista ja symmetristä kunniapihaa
- Etupihan portin muodostaa vanha kuusiaita
- Vanhat lehtipuut luovat nykyisin puistomaisen tunnelman, mutta vielä 1800-luvun lopussa pihan nurmella kasvoi useita pensasryhmiä ja puusto oli pienikasvuista
- Pysäköintialue sijaitsee sivulla, kadonneen sivurakennuksen paikalla

MAISEMAN JA RAKENNETUN KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOT

PUUSTO

- Erityisen iäkästä, monipuolista ja runsasta puustoa, jolla on maisemallista, dendrologista ekologista ja kulttuurihistoriallista merkitystä:
 - Paljon 1800-luvulla ja 1900-luvun vaihteessa istutettuja vanhoja puita, puuryhmiä, -rivejä ja -kujanteita, jotka ilmentävät alueelle tehtyjä eri aikakausien tyyli-suuntien mukaisia istutussuunnitelmia
 - 1800-luvun loppupuolella havupuiden suosio kasvoi kartanopuistoissa ja niiden puukujanteissa ja ilmiö näkyi myös Hatanpäällä.
 - Puuston tiheys kuuluu puiston perusolemuksen, periytyy 1800-luvun tietoisista istutustöistä

VIHERVERKON ARVOT

VIHER- JA VIRKISTYSREITIT

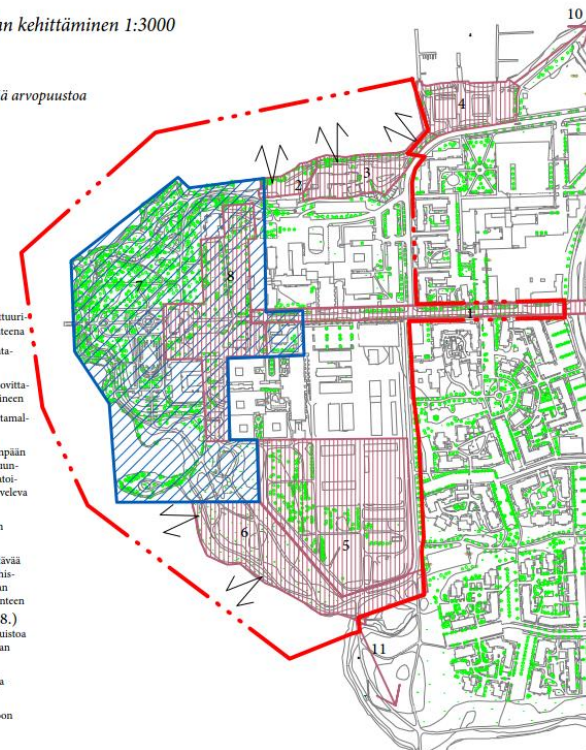
- Rantareitti on merkittävä virkistyspalvelu Hatanpäällä, ja se palvelee alueella vierailijoita, lenkkeilijöitä ja työmatkalaisia.
- Myös Jukola-rakennuksen edestä kulkee tärkeäksi koettu pohjois- eteläsuuntainen reitti (Tampereen kaupunki 2017)
- Jukola-rakennuksen edusta on tärkeää kehitettävää viheraluetta, joka kytkee kartanopuiston pohjoiset ja eteläiset osat toisiinsa

Hatanpään maiseman kehittäminen 1:3000

- kaava-alueen raja
- ▨ RKY-alueen rajaus, sisältää arvopuustoa
- ▨ kehitettävä viheralue
- ▨ kehitettävä viheryhteys
- ▨ avattava näkymä

1. Kartanon sisäntulokujannetta kehitetään kulttuurihistoriallisesti merkittävänä, yhtenäisenä puukujanteena
2. Hatanpäänpuiston pohjoisosaa kehitetään rantapuistona rantareitteineen
3. Hatanpään puiston itiosaa kehitetään yhteensovittamalla sairaalatoimintoja ja rantapuistoa rantareitteineen
4. Soutuksuksen tonttia kehitetään yhteensovittamalla sen nykyisiä toimintoja ja julkisen rantareitti
5. Entistä taimistoaluetta kehitetään osaksi Hatanpään puistokokonaisuutta erillisen hoito- ja kehittämissuunnitelman mukaisesti huomioiden viereinen sairaalatoiminta. Lisäksi alueelle varata mm. arboterapiaa palveleva huoltorakennus- ja piha.
6. Arboterapian puistoaluetta kehitetään erillisen hoito- ja kehittämissuunnitelman mukaisesti
7. Hatanpään kartanon RKY-alueella on merkittävää puustoa ja valtakunnallisesti merkittävää kulttuurihistoriallista ympäristöä, jonka säilymistä asemakaavan tulee tukea kokonaisuutena yhdessä sisäntulokujanteen kanssa. Tällä hetkellä kehitettäväksi merkitty alue (8.) ei kuulu puistokokonaisuuteen kaavassa. Kartanopuistoa kehitetään erillisen hoito- ja kehittämissuunnitelman mukaisesti.
9. Kehitettävä viheryhteys Pahalammenpuistoon ja Viinikanpuistoon
10. Kehitettävä viheryhteys Viinikanlahdenpuistoon
11. Kehitettävä viheryhteys Vihilädenpuistoon

VAIKUTUKSET MAISEMAN JA KULTTUURIYMPÄRISTÖN ARVOIHIN

ARVO	VAIKUTUS
PÄÄRAKENNUS JA PUUKUJANNE	<ul style="list-style-type: none">+ Pysäköintialueen rajaus siirtyy kauemmaksi päärakennuksen edusnäköalasta ja Kunniapihaa saadaan palautettua nurmelle ja istutuksille.+ Kuusiaidan Kunniapihanpuoleinen reitti voidaan muuttaa jalankulun ja pyöräilyn reitiksi ajoneuvoreitin sijaan, mikä palauttaa Kunniapihan arvoa lähemmäksi alkuperäistä.+ Saattoliikenteen ja paikoitusalueiden jäsentely- ja pinnoite-ehdotukset selkeyttävät alueen toiminnallisuutta ja ymmärrettävyyttä. Ympäristöstä tulee nykyistä viimeistellympi, viihtyisämpi ja helpompi kulkea.- Saattoliikenteen ja paikoitusalueiden pinnoitteet voidaan toteuttaa merkittävästi nykyistä viihtyisämpänä ja korkealaatuisempana, mutta siitä huolimatta ajoneuvoliikenne ja uudet pinnoitteet edustavat edelleen alkuperäiseen kartanoympäristöön kuulumatonta kerrosta.
PUUSTO	<ul style="list-style-type: none">+ Jukola-rakennuksen edustalla sijaitsevat tammet ja kookas yksittäispuu voidaan säilyttää ja päiväkodin leikkipihaan kasvillisuus voidaan liittää osaksi kartanopuiston maisemakuvaa.- Paikoitusalueiden tieltä joudutaan poistamaan nykyistä puustoa (vaahterat)+ /- Saattoliikenne- ja paikoitusalueelle saadaan istutettua uutta puustoa, mikä on tärkeää kartanopuiston rajautumisen pohjois-eteläsuuntaisen vehreyden kannalta. Istutettava puusto on osittain luonteeltaan katupuustoa.
VIHER- JA VIRKISTYSREITIT, MAISEMAKUVA	<ul style="list-style-type: none">+ Näkymä kohti Pyhäjärveä saadaan säilymään alueella autolla saavuttaessa.+ Jukola-rakennuksen itäpuoleinen tärkeä virkistysreitti säilyy ja päiväkotikiikot on saavutettavissa sitä pitkin.+ Jukolarakennuksen sisäpiha voidaan muuttaa viihtyisäksi kartanomiljööseen soveltuvaksi leikkipiha, jonka kasvivalinnoissa voidaan hyödyntää esim. perinteisiä hyötytarhan lajeja.+ / - Huoltoreittien vuoksi väylät tulee uusia ja uudehkot ympäristörakenteet (muurit ja niihin liittyvät istutukset) mahdollisesti korvata uusilla.

KUVIA SÄILYVÄSTÄ PUUSTOSTA

YHTEENVETO

- + Liikennealueet ja toiminnallisuus, alueelle saapuminen ja kartanopuiston rajapinta selkytyvät.
- + Kunniapihan arvoja saadaan palautettua ja ympäristön laatua parannettua päärakennuksen edustalla.
- + / - Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävää puustoa saadaan osin säilytettyä. Osa puustosta joudutaan poistamaan ja korvaamaan katupuustolla.
- + Päiväkodin piha on saavutettavissa hyvin olemassa olevien ja säilytettävien yhteyksien varrelta.